

СӨЖ

Тақырыбы: Сәби өлімінің себептері.
Сараптамалық талдау.

Тексерген: Берсимбекова Г.Б
Орындаған: Мусаканова А.С
612 топ

Семей, 2015 жыл

Сәби өлімі – 1 жасқа дейінгі балалардың өлімін айтады. Бұл демографияның базалық статистикалық көрсеткіші.

Сәби өлімі жалпы денсаулықтың және мемлекеттегі, аймақтағы, қаладағы халықтың өмір сүру деңгейін көрсетеді.

Бала өлімі – 5 жасқа дейінгі балалардың өлімін айтады.

Сәби өлімінің негізгі себептері

- неонатальды себептер
- пневмония
- диарея
- малярия
- қызылша (корь)
- ВИЧ/СПИД
- пассивті темекі тарту

Перинатальды өлім себептерін 2-ге бөлуге болады.

1. Анасының ауруы немесе анасының босанғаннан кейінгі жағдайы, жүктіліктің немесе босанудың патологиямен өтуі;
2. Баланың ауруы немесе босанғаннан кейінгі бала жағдайы (ұрықтың)

1 топтың себептеріне:

- ✓ 1 – ші орында: плацентаның уақытынан бұрын ажырауы;
- ✓ кіндіктің патологиялары;
- ✓ 2 – ші орында: анасында жүктіліктің асқынуы (жүктіліктің 2-ші жартысындағы токсикоздар, қағанақ суының ерте кетуі);
- ✓ 3 – ші орында: ананың жағдайы, осы жүктілікке қатысы жоқ;
- ✓ 4 – ші орында: босанудың асқынуылары жатады

2 топтың себептеріне:

- ✓ асфиксия;
- ✓ респираторлы жағдай, (туа пайда болған пневмония);
- ✓ туа пайда болған аномалиялар.

Медициналық көмек сапасын анықтайтын өзіндік көрсеткіштері бар. Ең жоғарғы негізгі көрсеткіш болып балалар өлімі, яғни бір жасқа толмай өлген балалар санының бір жыл бойына тірі туған балалар санына қатынасы есептелінеді. Өлім көрсеткіштері 1000 туылған балаларға есептелінеді.

$$\text{Балалар өлімі} = \frac{\text{1 жасқа толмай өлген балалар саны}}{\text{жыл бойына тірі туған балалар саны} \times 1000}$$

Жыл бойына тірі туған балалар саны = өткен жылы туылған балалардың $1/3$ бөлігі + есеп берілетін жылы туылған балалардың $2/3$ бөлігі.

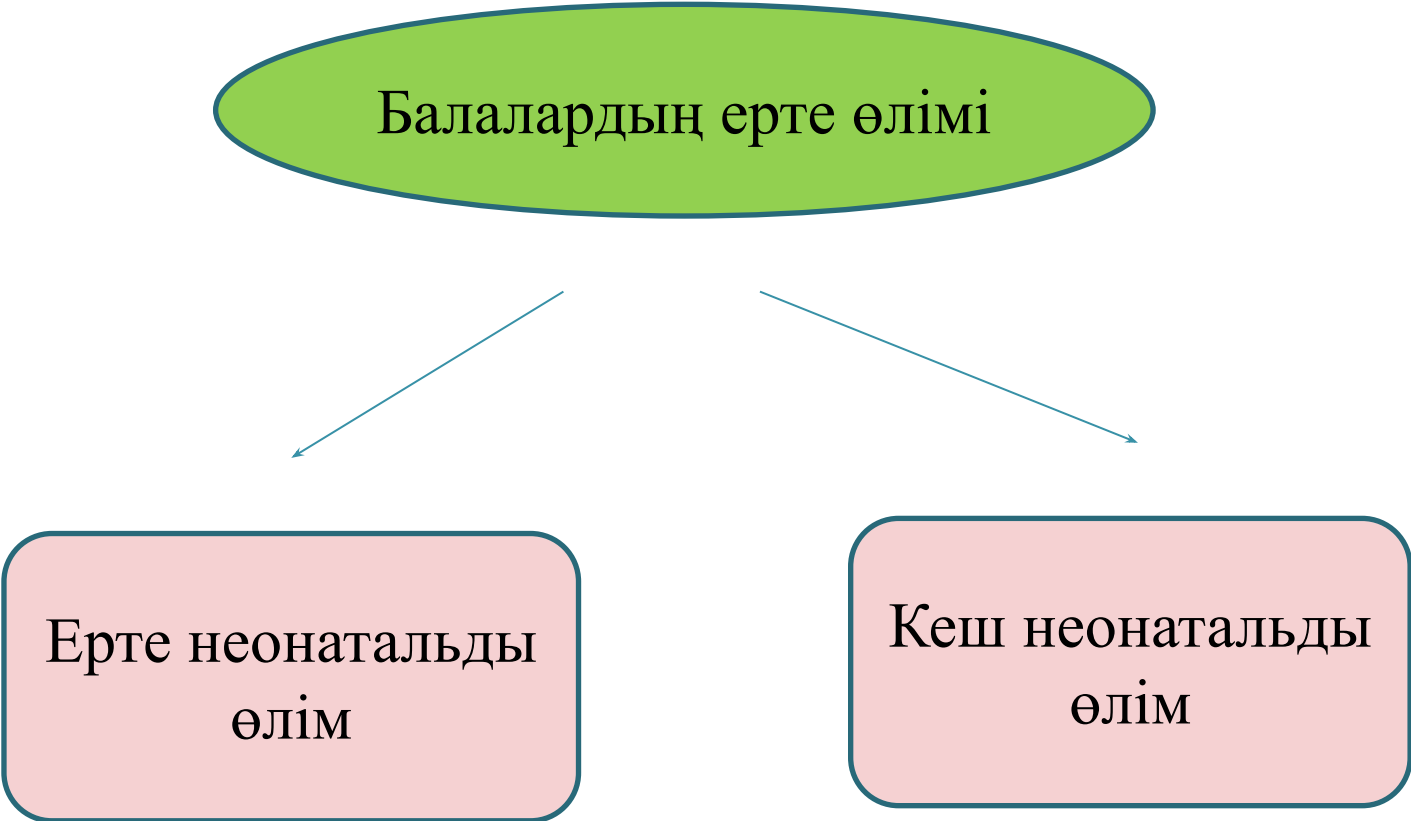
Балалар өлімі, әр жастағы балалар өлімін сипаттайтын, бірнеше көрсеткіштерден тұрады:

1. Балалардың ерте өлімі (неонатальдық өлім), яғни 1 айға дейін шетінеген балалардың санының барлық туылған балалар санына қатынасы.

$$\text{Неонатальдық өлім} = \frac{\text{1 айға дейін шетінеген балалар саны}}{\text{барлық туылған балалар саны}} * 1000$$

Балалардың ерте өлімі


```
graph TD; A([Балалардың ерте өлімі]) --> B[Ерте неонатальды өлім]; A --> C[Кеш неонатальды өлім];
```

Ерте неонатальды
өлім

Кеш неонатальды
өлім

а) **Ерте неонатальды өлім**, яғни алғашқы 6 күнде өлген балалар санының жыл бойына тірі туылған барлық балалар санына қатынасы.

$$\text{Ерте неонатальды өлім} = \frac{\text{алғашқы 6 күнде өлген балалар саны}}{\text{жыл бойына тірі туылған балалар саны} * 1000}$$

б) **Кеш неонатальды өлім**, яғни 7-28 тәулік аралығында өлген балалар санының жыл бойына тірі туылған балалар санына қатынасы:

$$\text{Кеш неонатальды өлім} = \frac{7-28 \text{ тәулік аралығында өлген балалар саны}}{\text{жыл бойына тірі туылған балалар саны} * 1000}$$

2. *Жаңа туылған кезеңнен кейінгі (постнеонатальды) өлім*, яғни 29 тәуліктен бастап 1 жыл аралығында (11 ай 30 күн қатаң есептелінеді) шетінеген балалар санының барлық тірі туылған балалар санына қатынасы:

29 тәул бастап, 1 жыл аралығында өлген
балалар саны

Постнеонатальды өлім = $\frac{\text{жыл бойына барлық тірі туылған балалар саны}}{\text{жыл бойына барлық тірі туылған балалар саны}} \cdot 1000$

3. Перинатальды өлім, яғни туылған және тірі туылып алғашқы 6 күнде өлген балалар санының қосындысының жыл бойына барлық туылған (өлі және тірі) балалар санына қатынасы:

$$\text{Перинатальды өлім} = \frac{\text{өлі туылған және алғашқы 6 күнде өлген балалар саны}}{\text{жыл бойына барлық туылған (өлі, тірі) * 1000 балалар саны}}$$

Өлі туылған болып жүктіліктің 29 – 30 апталығынан артық мерзімінде өлі туылған балалар есептелінеді. Бұл мерзімге дейінгі өлі туылған балалар түсік болып есептелінеді, сондықтан олар балалар өліміне есепке алынбайды.

Келесі бір медициналық көмек деңгейін сипаттайтын мәлімет ***өлім көрсеткіші***, яғни өлген балалар санының осы аурумен ауырған 100 балаға қатынасы.

```
graph TD; A([Өлім көрсеткіші]) --> B[Жекелген аурудың өлім көрсеткіші]; A --> C[Бөлімше бойынша өлім көрсеткіші]; A --> D[Жалпы ауруханалық өлім көрсеткіші];
```

**Өлім
көрсеткіші**

**Жекелген
аурудың
өлім
көрсеткіші**

**Бөлімше
бойынша өлім
көрсеткіші**

**Жалпы
ауруханалық
өлім
көрсеткіші**

**а) Жекелеген аурудың
өлім көрсеткіші**

$$= \frac{\text{осы аурудан өлген балалар саны}}{\text{осы ауру бойынша емделген балалар саны} * 100}$$

**б) Бөлімше бойынша
өлім көрсеткіші**

$$= \frac{\text{бөлімшеде өлген балалар саны}}{\text{бөлімшеде емделген балалар саны} * 100}$$

**в) Жалпы ауруханалық
өлім көрсеткіші**

$$= \frac{\text{ауруханада өлген балалар саны}}{\text{ауруханада емделіп шыққан балалар саны} * 100}$$

**НАЗАРЛАҢЫЗҒА
РАХМЕТ !!!!!**